

L'illa deserta

Quin llibre t'enduries a una illa deserta?

[Inici](#) / [Sobre l'illa](#) / [Jo 2.0](#)

Entrevista a Javier Altayó

ON [9 NOVEMBRE 2016](#) / PER [SIFURO](#)
/ IN [CARÀCTER XINÈS](#), [PERFIL DE TRADUCTOR](#)

Feia temps que teníem pendent parlar amb en Javier Altayó (Sabadell, 1978), traductor de xinès, però no acabàvem

de trobar el moment. Ara, amb l'aparició recent de *[El problema de los tres cuerpos](#)*, que ha traduït directament del xinès al castellà, semblava lògic que ens poséssim en marxa.

En Javier és llicenciat en traducció i interpretació per la Universitat Autònoma de Barcelona, amb l'anglès i el xinès com a idiomes de carrera, i ha aprofundit els seus estudis de llengua i cultura xinesa a la Renmin Daxue i a Beijing Daxue, dues de les universitats més importants de la Xina. Fa un munt d'anys que viu a Taipei (ben aviat seran tants com els que va viure a Sabadell!), i hi hem

CERCA AL BLOC

Search ...	🔍
------------	---

SEGUIR EL BLOC

Escriu la teva adreça electrònica per seguir el bloc i rebre avisos.

Uneix altres 477 subscriptors

Adreça de correu electrònic

SEGUEIX-NOS!

ÚLTIMAMENT...

A Tale of Two Cities, segons Dickens

7 AGOST 2019

compartit alguna iniciativa molt interessant, com ara la d'un club de lectura en xinès. Avui el coneixerem una mica més.

Javier, a hores d'ara ja deus estar molt adaptat a la vida a Taiwan, no? Com vas decidir-te a anar-hi?

A Taiwan m'hi sento com a casa. Des de ben petit m'havien atret la cultura de l'Àsia Oriental i el tarannà de la seva gent. Hi porto vivint de manera més o menys intermitent des de l'octubre de l'any 2001. L'onze de setembre d'aquell any, dia de l'atemptat de les Torres Bessones, jo era a casa fent una traducció tècnica de l'anglès avorridíssima. Estava molt decaigut perquè tot just havia tornat d'un any d'estada a la Xina on havia après moltíssimes coses tant de cultura com de llengua, però el meu nivell encara no era bo per a dedicar-me a traduir del xinès i per pressió familiar havia acceptat una feina de traductor de l'anglès que no m'omplia gens. D'alguna manera, l'impacte d'aquelles imatges esgarrifoses em va fer veure que la vida és molt curta i em va donar l'impuls que em calia per fer tot el possible per a tornar a l'Àsia, perfeccionar el meu nivell de xinès i dedicar-m'hi. El mes següent arribava a Taipei. Va ser una de les millors decisions de la meua vida.

A l'entrevista que vam fer a la Sara Rovira amb motiu del Dia de la Traducció vam tocar el tema estrella entre els traductors del xinès: es pot viure únicament de la traducció (literària) del xinès? Tu pots fer-ho o complementes aquesta activitat amb d'altres?

El cert és que entre aquells que traduïm al castellà o al català no en tinc notícia, tots ho complementem d'una manera o altra o fins i tot hi ha qui s'hi dedica per amor a l'art. En el meu cas concret la docència suposa al voltant del 80% dels meus ingressos, però no arriba al 20% de la meua jornada laboral. A part de fer classes de castellà, cosa que m'agrada perquè m'ho passo molt bé i l'ambient de progrés que es respira entre estudiants m'enriqueix, la major part del temps em dedico a traduir i a la consultoria i assessorament editorials.

La part de la docència queda clara, però... què vols dir, ben bé, amb "consultoria i assessorament editorial"? És el que també coneixem com a "serveis editorials"? En el teu cas, quines tasques duus a terme en aquest camp?

Aquest concepte inclou tot un seguit de feines com ara la gestió de drets d'autor, l'elaboració d'informes de lectura i la correcció de proves. Diem que la figura del traductor és invisible, però trobo que des de fa uns anys comença a prendre un cert relleu. En canvi, darrera d'una obra traduïda s'hi amaguen moltes altres feines que sí que passen totalment desapercubudes. Per exemple, a les edicions en xinès de llibres com *La clau Gaudí* (高第密碼) no hi trobaràs el meu nom enlloc, però al darrera sí que hi ha la meua

Lectures per a l'estiu 2019

30 JULIOL 2019

El camí dels esbarzers, històries quotidianes

22 JULIOL 2019

Black Leopard, Red Wolf: màgia africana amb Marlon James

17 JULIOL 2019

Els últims dies dels nostres pares

10 JULIOL 2019

CATEGORIES

- 📁 1 estrella (1)
- 📁 2 estrelles (42)
- 📁 3 estrelles (122)
- 📁 4 estrelles (96)
- 📁 5 estrelles (57)
- 📁 Apps i eines (5)
- 📁 Caràcter xinès (145)
- 📁 Llibres (281)
- 📁 Perfil de traductor (7)
- 📁 Recomanacions (34)

QUÈ XERRO AL TWITTER

Per als usuaris del Treccani: anàlisi lingüística de lletres de cançons actuals. Diverses entrades, sobre diversos...
twitter.com/i/web/status/1...
 15 hours ago

Que aquí fa calor? Doncs allà, més. Aneu a l'Àfrica amb Stalker i Motorsoul, una altra de les lectures recomanades...
twitter.com/i/web/status/1...
 2 days ago

mà, vigilant que una ironia s'hagi interpretat com a tal, que quedi clar que aquest nom és d'un barri i no d'un carrer...

Una de les fites de què em sento més orgullós en aquesta vessant de la meva feina va ser poder convèncer un editor taiwanès de comprar els drets de *El pantano de las mariposas* (蝴蝶的心事) de Federico Axat, tot i que per raons relacionades amb el seu final sorprenent en principi era una novel·la impossible de traduir al xinès. Per altra banda, encara tinc espines clavades i, per exemple, malgrat el meu informe de lectura positiu i el capítol de mostra que vaig traduir per a l'agent de l'autor Wu Ming-yi, encara no hem aconseguit vendre els drets de *The Man with the Compound Eyes* (複眼人), un llibre tan inclassificable com extraordinari.

Fins ara hem parlat de tasques invisibles aplicades a llibres en què no has participat com a traductor. Però tu també has traduït coses, i no sempre han estat de tipus literari. Què feies, abans de fer-te conegut amb la traducció de *El problema de los tres cuerpos*?

Abans feia moltes traduccions de tipus tècnic, però va deixar de sortir-me a compte. L'oferta laboral en aquest camp ha acabat evolucionat cap un perfil més aviat de corrector de traduccions automàtiques que no pas de traductor pròpiament, i això amb la conseqüent reducció de les tarifes. La part positiva d'aquest fet és que, gràcies a això, des de fa uns tres anys estic centrat en el món literari, cosa que em fa molt feliç.

Entrem en la part literària, doncs, que és la que ens ha empès, finalment, a fer aquesta entrevista. Parlem de les traduccions que has fet en aquest camp. Algunes, com *El sueño de la montaña del oro* (金山) i *El problema de los tres cuerpos* (三體), ja les hem llegides i n'hem parlat en aquest mateix bloc. Què ens en pots dir, tu?

El sueño de la Montaña del Oro, de Zhang Ling (Destino, 2012) pel que es veu no es va arribar a vendre gaire bé i és una llàstima, és una gran nissaga familiar que ho té tot: sexe, drama, èpica... Tot i les complexitats del llenguatge tècnic de *El Problema de los Tres Cuerpos*, a dia d'avui aquesta ha estat la traducció més complexa tant pel que fa a la llargada com pel que fa a la varietat de temes i registres que arriba a tocar. A més la vaig fer en un temps rècord: va arribar a sortir abans que la versió anglesa.

@marcpeig_Jo de vegades somnio que torno a EGB...
2 days ago

Segueix @silvia_bcn

[EN CAPÍTOLS ANTERIORS...](#)

Selecciona el mes ▼

[ESTADÍSTIQUES](#)

18.487 visites

[RSS - Entrades](#)

[RSS - Comentaris](#)

Pel que fa al conte **Quién cuidará de los Dioses** de Liu Cixin (Inclòs a [Terra Nova 3, Fantasy, 2014](#)) va ser un caramel, un regal que em va fer en Mariano Villarreal, apostant per fer una traducció directa del xinès com cal. Per mi va ser un tast de la genialitat d'en Liu i preludi del que un parell d'anys després em vindria amb la trilogia.

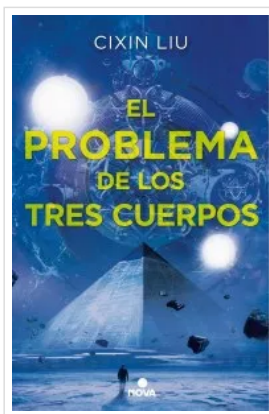

Doncs parlem de la trilogia, almenys de la primera part. Què ha significat traduir-ho, per a tu?

Un honor i un plaer molt grans, però també una responsabilitat extrema. La novel·la ens ha explotat a les mans i la gent clama per les entregues següents, els meus editors es mereixen un monument a la paciència. M'estimo tant el material que mai estic content amb el que faig, m'han d'anar exigint cada entrega i mai no m'havia passat.

Totes les teves traduccions són traduccions directes, sense versió intermèdia en idiomes com ara l'anglès. Creus que el mètode de la traducció indirecta, que havia estat força habitual en el cas de llengües llunyanes com ara el xinès, està desapareixent?

Pel que veig sí que desapareix, i ja era hora. La versió anglesa duia mesos al mercat quan vaig rebre l'encàrrec i per tant vaig tenir la sort de, un cop acabada la feina, en aquell últim mes que els traductors deixem reposar el text en un calaix abans de posar-nos a corregir-lo i enviar-lo a l'editorial, poder veure com s'ho havia fet ell abans de decidir-me, però en tot cas la meva traducció de *El problema de los tres cuerpos* és una traducció directa, igual que la d'en Ken Liu, i el lector pot triar indistintament l'una o altra perquè totes dues són igual d'adequades.

Per anar tancant l'entrevista, voldríem saber quines dificultats diries que té, traduir del xinès?

Anava a dir traslladar bé la veu narrativa característica de cada autor, però això no només és cosa del xinès. Potser que sempre t'has d'empescar maneres d'acurtar la gran distància que separa culturalment els lectors de la versió xinesa original i els de les meves traduccions (més de la que hi pugui haver amb el públic anglosaxó). No sé... dificultats n'hi ha, sens dubte, però personalment, com a traductor del xinès, les característiques d'aquesta llengua em fan sentir alliberat. Amb això vull dir que

quan tradueixo al castellà d'una llengua culturalment i morfològicament més propera com ara l'anglès, no sé, cada vegada que per exemple un «house» no acaba sent un «casa», cosa que com tu saps pot no ser el cas, m'ho recriminen i m'ho fan justificar.

Una última pregunta: quant de temps haurem de resistir els qui hem quedat enganxats a la primera per de la trilogia de Liu Cixin?

La segona part surt al març i la tercera a l'octubre.

Bé, Javier, t'agraïm molt el temps que ens has dedicat i totes les coses que has compartit amb nosaltres. Evidentment, el teu gran hit ara mateix és *El problema de los tres cuerpos*, però estem segurs que publicaràs moltes altres traduccions tan bones com aquestes o més encara. Esperem poder-ne parlar aquí, a Caràcter Xinès.

Mentrestant, si voleu, podeu seguir el blog visual d'en Javier a Tumblr: <http://altayo.tumblr.com>

Per compartir:

Like this:

S'està carregant...

Relacionats

[Novetats a Caràcter xinès!](#)

5 Setembre 2018

A "5 estrelles"

[El sueño de la montaña del oro](#)

2 Maig 2012

A "4 estrelles"

[Literatura xinesa per a Sant Jordi](#)

17 Abril 2019

A "Caràcter xinès"

◀ LITERATURA XINESA

PREVIOUS

[Marrow](#)

NEXT

[De vegades, la culpa és dels crítics](#)

Deixa un comentari